

Thema

'Kolieken'

Het vorige thema was "gezondheid", en alsof de duvel er mee speelt.....nog geen week later is Izzy erg ziek geweest. Maar gelukkig ook op tijd behandeld en weer helemaal opgeknapt.

Daarom heb ik informatie opgezocht en het verzamelt bij het thema van deze keer. Er is echter veel meer informatie te vinden over paarden met koliek dan over ezels.

Het thema is verdeeld in;

- ✎ Izzy had koliek
- ✎ Koliek is meer dan buikpijn
- ✎ De oorzaken
- ✎ Soorten kolieken
- ✎ Pijn bij ezels
- ✎ Koliek herkennen
- ✎ Behandeling

Izzy had koliek

Izzy stond ineengedoken, oren in de nek en triest kijkend in de deuropening

Bij Izzy was het duidelijk dat zij buikpijnen had, haar buik kon ik duidelijk zien samentrekken op een manier die niet gewoon was bij haar. Zachtjes zuchten, hoofd omlaag houden, en haar oren in de nek, zo bleef ze sloom en inactief staan.

Ze zocht duidelijk de rust op, zonderde zich af van de andere ezels, en wilde niks van me weten.

Zodra ik langzaam op haar af kwam, liep zij weer de andere kant uit.

Izzy wilde niet meer eten, geen hooi, geen worteltje, niks.

Verder kneep ze regelmatig steviger dan normaal met haar ogen.

Tot deze fase vreesde ik nog steeds dat ze misschien een miskraam aan het krijgen was, en had ik nog totaal niet in de gaten dat het koliek was.

Nadat ik dit had geobserveerd, en erge bedenkingen had over een mogelijke miskraam, ging Izzy ook nog buiten op het natte modderige weigedeelte liggen.

Dit was DE alarmbel, want dat zou ze nimmer doen, en áls ze zou willen gaan liggen, dan deed ze dat binnen op een lekker strobedje.

Toen is de dierenarts meteen gebeld, en in afwachting van haar komst, ben ik steeds bij Izzy gebleven om haar gedrag te observeren.

Tevens heb ik haar een halster om weten te doen, zodat ik zodra de dierenarts kwam haar meteen kon leiden. Het hekje tussen de kleine voorwei, en de fruitwei had ik inmiddels ook al gesloten, zodat ze op een klein gedeelte bleef, dicht bij de stal.

Toen onze dierenarts Greet kwam, kreeg Izzy eerst een lichamelijk onderzoek, terwijl ik ondertussen Greet kon informeren over haar gedrag. Temperaturen, hartslag luisteren, darmen beluisteren, en buik bevoelen hoorden daar allemaal bij.

Izzy vond het vreselijk en had zoveel pijn, dat ze probeerde te bijten, schoppen en ze sprong zo hoog recht omhoog, dat ik haar recht in de ogen kon aankijken. Ze begon spontaan te poepen door de druk met de stethoscoop op haar buik.

Greet heeft haar een injectie gegeven om haar darmkolieken te verminderen, dat was geen makkelijke klus, en ze moest herhaaldelijk prikken om goed in een ader te komen.

Daarna moest ik minimaal een half uur met haar gaan rondlopen aan het halster met leidsel.

Ze mocht niets meer eten, en op een lege stal staan, geen hooi, geen stro.

Na een uur zou er verandering in moeten komen, en dat klopte gelukkig.

Haar oren kwamen langzaam weer recht omhoog, haar hoofd kwam weer recht, enze wilde nu eigenlijk wel eens wat eten =)...en ja helaas dat mocht dus niet.

Na enkele uren konden we Greet bellen en informeren hoe het ging met Izzy. Ze mocht toen om het uur een handje vol met hooi, maar tot de dag erna apart staan zonder stro in het hok.

De dag erna was het zo goed als over, en mocht ze haar eten weer langzaam opbouwend krijgen.

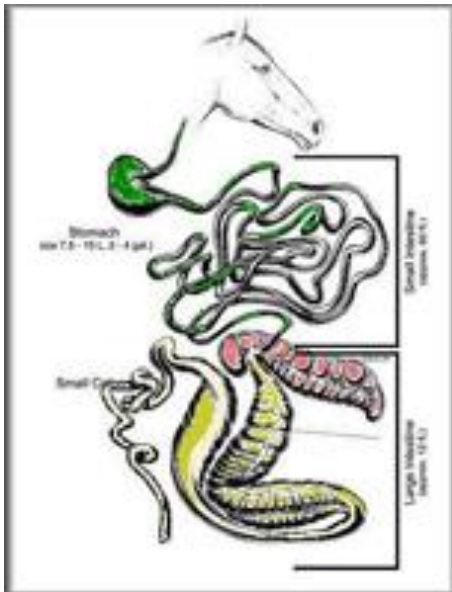
Voldoende drinken moest ook gecontroleerd worden, want Izzy bleek ook té weinig te drinken.

Haar dracht was zover we weten niet de oorzaak van de kolieken, en had ook niet geleden onder het ziek zijn.

We hadden het op tijd gesignaleerd, en daarmee was Izzy ook snel weer de

oude.
En we konden weer opgelucht ademhalen.

Koliek is meer dan buikpijn

problemen in het spijsverteringsstelsel

Koliek is eigenlijk geen ziekte te noemen, maar het is een symptoom. Kolieken zijn ernstige en heftige buikpijnen of krampen met verschillende oorzaken.

Bij paarden is het bekend, dat er sommige intensief en overbefokte paarden zoals volbloed paarden, sneller kans maken op kolieken dan andere paarden. Of dit bij ezels en de verschillende ezelrassen ook het geval is, heb ik niet kunnen ontdekken.

Wel zeker is dat zowel bij paarden als bij ezels Kolieken regelmatig voorkomt. En dit niet onderschat moet worden!

Het heeft alles te maken met de spijsvertering die niet goed verloopt, of zodanig van streek is, dat er ernstige krampen ontstaan.

Daarom kan het geen kwaad er iets meer over te weten te komen.

Zeker als je weet, dat zodra je de vermoedens van koliek hebt, en je de dierenarts laat komen, je meer kans maakt dat je ezel snel kan genezen.

Laat je een ezel met koliek te lang aan zijn lot over, dan heb je kans, dat opereren de enige oplossing is, of dat het arme dier niet meer te redden is.

En dat is vreselijk, zeker wanneer duidelijk is, dat een milde vorm van koliek redelijk eenvoudig weer te verhelpen is!!

De oorzaken

gebitsproblemen kán een oorzaak zijn

maar ook té weinig of té veel en koud drinkwater

De oorzaken van kolieken zijn erg uiteenlopend. Ik ben een enorm uiteenlopende hoeveelheid oorzaken van koliek tegengekomen in boeken en op internetsites.

Alle oorzaken kunnen tot kolieken leiden.

- verstopping in de darmen
- té grote hoeveelheid voeding wat erg eiwitrijk is, en in één keer wordt opgegeten
- een hele erge wormbesmetting
- té veel zand binnen krijgen bij het grazen
- eten van bedorven voer
- té weinig drinken bij het eten van veel droog voer zoals hooi en stro
- té veel koud water ineens drinken met name nadat een ezel heel actief is geweest
- het eten van té jong gras
- darmen die weinig beweeglijkheid hebben
- overgangen van voer (van hooi naar vers gras bijvoorbeeld)
- té veel eten tijdens lange reizen
- veranderingen in het weer
- té veel stro eten (en naar verhouding té weinig vocht binnen krijgen)

- ondergewicht
- gebitsproblemen
- andere oorzaken buiten het spijsverteringsstelsel zoals nier of blaas stenen of ontsteking, problemen met het voorplantingsstelsel, leverproblematieken, een veulen dat sterk op de darmen drukt enz.

Let op bij oudere ezels, die niet meer optimaal hun voedsel kunnen kauwen, waardoor er eerder verstoppingen in het darm kanaal kunnen ontstaan en het risico op kolieken hiermee wordt vergroot.

Soorten kolieken

bij zandkoliek zit er een verstopping van zand in de darmen

Er zijn verschillende soorten koliek: zandkoliek, krampkoliek, gaskoliek en verstoppingskoliek.

Zandkoliek; Door het binnenkrijgen van zand bij het grazen of eten van ruwvoer, in combinatie van een trage voorstuwing van de dikke darm hoopt er zand op in de darm.

Krampkoliek; daarbij trekken de spieren van de darmen samen, dit is de "eenvoudigste" en minst gevaarlijke vorm van kolieken.

Gaskoliek; er ontstaat een gasophoping in de darmen wat zeer veel pijn geeft en heftige symptomen.

Verstoppingskoliek; door een verstopping (harde mest of een harde massa voedsel) in de darmen is er geen doorgang meer en er kan zelfs een kronkel

of slag in een darm komen. Dit veroorzaakt heftige pijnen en operatief helpen is een noodzaak.

Elke soort koliek gaat in ieder geval gepaard met heftige buikkrampen en in een verder stadium ook rollen, liggen en zweten.

bij alle soorten koliek is behandeling noodzakelijk en de komst van de dierenarts uiterst nodig.

Verstopingskolieken is dé soort koliek die vaak voorkomt bij oudere ezels, maar ook bij ezels die bijgevoerd worden of als ezels al eens eerder koliek hebben gehad.

Pijn bij ezels

in stilte pijn lijden

Ezels gaan heel anders met pijn om dan bijvoorbeeld paarden.

En ezels kunnen wel duidelijk pijn voelen en hebben, maar een ezels zal er alles aan proberen om de pijn te verlichten of te verminderen, en vooral niet te laten zien.

Een ezels ondergaat meer de pijn, en wil dit ongemak niet laten merken.

Sommige beweren dat ezels een hogere pijngrens hebben, andere geven aan dat ezels van nature uit de pijn (lees zwakste dier in de kudde) niet wil laten zien met het gevaar van aanwezige roofdieren.

Weer anderen zijn van mening dat ezels een gebrek hebben om pijn duidelijk te kunnen uiten, anderen vinden dat het meer aan ons ligt, omdat wij hun

uitingen van pijn niet voldoende kunnen herkennen.

Maar hoe het dan ook precies zit, alles wijst wel dezelfde richting uit als het gaat om de reactie van ons hierop.....merken we ook maar iets van gedragsverandering of mogelijk pijn hebben van de ezel, dan is het een serieus probleem!!

Neem gedragsveranderingen altijd serieus, het kunnen (vage) pijnuitingen zijn.

Denk hierbij aan het toenemen van schoppen, oren in de nek, bijtpogingen, andere lichaamshouding, veranderd eetgedrag, vreemd bewegen, naar de buik kijken of schoppen of zelfs happen, sloom gedrag, afzijdig van de andere ezels gaan staan.

Het zijn allemaal vage tekenen, die serieus kunnen wijzen naar pijn hebben. Houdt hierbij altijd rekening met de hengstige merries, die vanuit hun veranderde hormonen kunnen reageren. Maar dit gedrag kun je herkennen als je merrie vaker in haar hengstige periode hebt geobserveerd.

Om al deze subtiele en vage (gedrags) veranderingen bij je ezel te herkennen als zijnde pijn, is het goed om je ezels met regelmaat te observeren, zodat je op de hoogte bent en blijft van hun normale doorsnee gedrag.

Ezels kunnen helaas in stilte lijden, dus blijft alert!

Koliek herkennen

lusteloos en sloom stond Izzy, in een hoekje van de stal, zonder eetlust

Zoals hierboven beschreven bij Pijn bij ezels, begrijp je dat kolieken soms moeilijk te herkennen zijn bij ezels.

Vaak laten ezels geen uitgesproken verandering in gedrag zien, en moeten wij al alert raken van een ezel met slechte of geen eetlust, en een sloom of lusteloos gedrag.

Vaak is een ezel dan al flink ziek, en is een dierenarts inmiddels gewenst. Een ezel met koliek is niet makkelijk te diagnosticeren, zoals bij een paard veel makkelijker is.

Een ezel zal niet zo snel gaan rollen als een paard, ook zweten en schoppen naar de buik komt niet direct voor bij ezels. Is dit wel het geval, dan is de koliek al verder gevorderd.

Mocht je het vermoeden hebben van kolieken, dan kun je het beste daar naar handelen.

Vooraf bij jonge veulentjes kan ook koliek ontstaan, houdt daarom de darmpek (eerst ontlasting) in de gaten, en observeer het veulen goed. Een veulen met kolieken blijft liggen en wil soms zelfs op de rug draaien.

Behandeling

soms is bij een paard een sonde nodig

Een slome ezel die niet wil eten, is een spoedgeval; deze kreet zegt genoeg. Dus handel zo snel mogelijk bij vermoedens van koliek.

Dat is zo snel mogelijk de dierenarts laten komen, en ondertussen observeer je de ezel.

Zorg dat het dier niet gaat liggen, of blijft liggen, ook rollen is niet goed, dus probeer dit te voorkomen vanwege de schade aan de darmen.

Een halster om en met je ezel gaan stappen, bevordert de darm peristaltiek, wat ten gunste komt van de ezels herstel. Geef niets meer te eten, en houdt de mestproductie in de gaten. De dierenarts wil misschien ook weten wanneer je nog ontwormd hebt, en wat en wanneer de ezel nog gegeten

heeft.

De arts zal beginnen met een algemene controle, van temperatuur, hartslag, kleur van de slijmvliezen en zal graag antwoorden krijgen op de vragen over voeding en mest. De dierenarts kan een injectie geven, bijvoorbeeld met buscopan om de darmen weer tot rust te brengen. Paarden worden soms ook, gesondeerd, maar of men dat ook bij ezels doet is me niet duidelijk geworden.

Voeren is in het begin niet wenselijk, later in overleg met de dierenarts, kun je het voeren weer opbouwen.

Houdt het drink gedrag van je ezel in de gaten, voldoende vocht is erg belangrijk.

Geeft geen water wat té koud is, maar liever water waar de koude net vanaf is door met een beetje warmer water te mengen.

Wanneer je ezel geen stro wil eten, kun je het dier nog wel op een strobed zetten in de stal.

Zorg dat je ezel het niet té koud krijgt, en probeer een onrustige ezel met uw aanwezigheid te kalmeren.

Een koliek die al té ver gevorderd is, is enkel operatief te behandelen.

Een koliek die niet herkend wordt, en je hebt helaas geen dierenarts laten komen omdat je het niet in de gaten had, kan leiden tot het overlijden van je ezel.

Onthoudt daarom goed; koliek is niet zomaar buikpijn! Maar kan levensbedreigend zijn!

Bronnen;

www.levendehave.nl

www.huisdierenapotheke.com

<http://dedierenartsen.com/paarden.htm>

Boek "ezels" Basisgids dierenverzorging van Janine Verschure

Dierengeneeskundig Memorandum december 2009 'de ezel, net even wat anders'

Boek 'het Nederlandse Ezelboek'

Ook deze keer een extra dikke knuffel, en je voelt je stukken beter.....en ik ook =).....